

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM,

FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

PSIXIATRIYA VA NARKOLOGIYA KAFEDRASI

70910211 – Psixiatriya

MUTAXASSISLIGI BO'YICHA MAGISTRATURA

3-YIL PSIXIATRIYA MODUL ISHCHI DASTURI

Bilim sohasi: 5000000 Soq. liqni saqlash va ijtimoiy la minot

Ta'lim sohasi: 5100000 Soq. liqni saqlash

Toshkent – 2024

Modul dasturi Toshkent tibbiyot akademiyasida ishlab chiqilgan.

Modul dasturi Toshkent tibbiyot akademiyasi Kengashida ko'rib chiqilgan va tasvii qilingan (2024-yil "___" ___" ___" dagi "___" ___" ___" sonli bayonnoma).

Tuzuvchilar:

Shadmanova L.Sh.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, 1-son davolash fakulteti "Psixiatriya va narkologiya" kafedrasida dotsenti

Yadgarova N.F.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, 1-son davolash fakulteti "Psixiatriya va narkologiya" kafedrasida dotsenti, "Narkologiya" mutaxassisligi bo'yicha magistratura direktori

Taqrizchilar:

Ichki taqrizchi:
Xodjayeva N.I.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, 1-son davolash fakulteti "Psixiatriya va narkologiya" kafedrasida professori, t.f.d.

Tashqi taqrizchi:
Sultonov Sh. X.

Toshkent davlat stomatologiya instituti terapevtik yo'nalishlar №3 kafedrasida mudiri, t.f.d., dotsent

Magistratura bo'limi boshlig'i:

Imamov A.A.

Kafedra mudiri:

Ashurov Z.Sh.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i:

Azizova F.X.

O'quv modulining dolzarbligi va oliy ta'limdagi o'rni

Psixiatriya fani – ruhiy kasalliklarning etiologiyasi, patogenezini, uning yuzaga kelish mexanizmlari va ko'rinishi, ularni davolash hamda yordam ko'rsatishni tashkillostirishni o'rgatadi. Psixiatriya fani asosiy psixopatologik sindromlar va xususiy psixiatriyaga bo'lib o'rganiladi.

Asosiy psixopatologik sindromlar psixiatriya fanining ajralmas bo'lagi hisoblanadi. Asosiy psixopatologik sindromlar fani psixiatriya predmeti va vazifalari, kasalliklarning etiologiya va patogenezini, psixiatriyaning rivojlanish tarixi va asosiy yo'nalishlari, O'zbekistonda psixiatrik yordamni tashkillostirish, ruhiy buzilishlarning umumiy qonun-qoidalarini o'rganadi. Shuning uchun har bir shifokor, mutaxassisligidan qat'iy nazar, bemorni psixiatrik jihatdan ham tekshirishni bilishi kerak. O'z o'rni va faoliyat ham kasalliklar rivojlanishiga hissa qo'shadi. Shuning uchun asosiy psixopatologik sindromlarni bilish muhim ahamiyat kasb etadi.

2. O'quv modulining maqsadi va vazifalari

2.1. Modulning maqsadi: Fanni o'qitishdan maqsad – psixiatriya predmeti va vazifalari, kasalliklarning etiologiya va patogenezini, psixiatriyaning rivojlanish tarixi va asosiy yo'nalishlari, psixopatologik buzilishlarning umumiy qonun-qoidalarini, psixiatriyadagi psixopatologik sindromlar, umumiy sindromlar va ularning sabablarini, ruhiy kasalliklarning umumiy semiotikasi, psixiatriyada tekshiruv uslublari, ruhiy kasalliklarning diagnostikasi va terapiyasining umumiy masalalarini, sindromlarning patogenezini o'rganish. Har bir ruhiy kasallikning yoshga qarab va ijtimoiy ta'sir natijasidagi o'zgarishlarni asosiy qonuniyatlarini o'rganish, bemorlarda davolash va profilaktika qilish ko'nikmalarini egallashdan iboratdir. Mana shu ko'nikmalarni puxta egallagan yuqori malakali mutaxassis tayyorlash asosiy maqsadni tashkil etadi.

2. Modulning vazifalari:

O'quv fanining vazifalari:

- psixiatriya bo'yicha magistraturada o'qitishning asosiy maqsadi zamonaviy psixiatriya amaliyotida sertifikatga va litsenziyalash talablariga javob beruvchi hamda yetarli darajada bilim, amaliy ko'nikmalar bilan qurollangan yuqori malakali mutaxassis psixiatriyani tayyorlashdir;
- zamonaviy usullarni o'rganish;
- psixiatriyani boshqa yondosh kasalliklari bilan bog'liq bo'lgan patologiyalarini zamonaviy usullar bilan tashxislash usullarni ishlatish bo'yicha bilimlarni rivojlantirish;
- psixiatriya amaliyotida ishlatiluvchi davolash diagnostika tadbirlarini yetarli hajmini mustaqil aniqlashni rivojlantirish;
- ambulator sharoitlarda psixiatriyadagi turli xil buzilish va kasalliklarni bor bo'lgan bemorlarga kerakli hamda adekvat davolash diagnostik muolajalarni bajarishni o'rganish;
- psixiatrik kundalik amaliyotida ishlatiluvchi zamonaviy laborator va instrumental tekshirish natijalarini tahlil qilishni o'rganishni rivojlantirish;

O‘quv modulining dolzarbligi va oliy ta’limdagi o‘rni

Psixiatriya fani – ruhiy kasalliklarning etiologiyasi, patogenezi, uning yuzaga kelish mexanizmlari va ko‘rinishi, ularni davolash hamda yordam ko‘rsatishni tashkillashtirishni o‘rgatadi. Psixiatriya fani asosiy psixopatologik sindromlar va xususiy psixiatriyaga bo‘lib o‘rganiladi.

Asosiy psixopatologik sindromlar psixiatriya fanining ajralmas bo‘lagi hisoblanadi. Asosiy psixopatologik sindromlar fani psixiatriya predmeti va vazifalari, kasalliklarning etiologiya va patogenezi, psixiatriyaning rivojlanish tarixi va asosiy yo‘nalishlari, O‘zbekistonda psixiatrik yordamni tashkillashtirish, ruhiy buzilishlarning umumiy qonun-qoidalarini o‘rganadi. Shuning uchun har bir shifokor, mutaxassisligidan qat’iy nazar, bemorni psixiatrik jihatdan ham tekshirishni bilishi kerak. O‘z o‘rnida ruhiy faoliyat ham kasalliklar rivojlanishiga hissa qo‘shadi. Shuning uchun asosiy psixopatologik sindromlarni bilish muhim ahamiyat kasb etadi.

2. O‘quv modulining maqsadi va vazifalari

2.1. Modulning maqsadi: Fanni o‘qitishdan maqsad – psixiatriya predmeti va vazifalari, kasalliklarning etiologiya va patogenezi, psixiatriyaning rivojlanish tarixi va asosiy yo‘nalishlari, psixopatologik buzilishlarning umumiy qonun-qoidalarini, psixiatriyadagi psixopatologik sindromlar, umumiy sindromlar va ularning sabablarini, ruhiy kasalliklarning umumiy semiotikasi, psixiatriyada tekshiruv uslublari, ruhiy kasalliklarning diagnostikasi va terapiyasining umumiy masalalarini, sindromlarning patogenezi o‘rgatish. Har bir ruhiy kasallikning yoshga qarab va ijtimoiy ta’sir natijasidagi o‘zgarishlarni asosiy qonuniyatlarini o‘rganish, bemorlarda davolash va profilaktika qilish ko‘nikmalarini egallashdan iboratdir. Mana shu ko‘nikmalarni puxta egallagan yuqori malakali mutaxassis tayyorlash asosiy maqsadni tashkil etadi.

2. Modulning vazifalari:

O‘quv fanining vazifalari:

- psixiatriya bo‘yicha magistraturada o‘qitishning asosiy maqsadi zamonaviy psixiatriya amaliyotida sertifikatsiya va litsenziyalash talablariga javob beruvchi hamda yetarli darajada bilim, amaliy ko‘nikmalar bilan qurollangan yuqori malakali mutaxassis psixiatrlarni tayyorlashdir;
- zamonaviy usullarni o‘rganish;
- psixiatriyani boshqa yondosh kasalliklari bilan bog‘liq bo‘lgan patologiyalarini zamonaviy usullar bilan tashxislash. usullarni ishlatish bo‘yicha bilimlarni rivojlantirish;
- psixiatriya amaliyotida ishlatiluvchi davolash diagnostika tadbirlarini yetarli hajmini mustaqil aniqlashni rivojlantirish;
- ambulator sharoitlarda psixiatriyadagi turli xil buzilish va kasalliklari bor bo‘lgan bemorlarga kerakli hamda adekvat davolash diagnostik muolajalarni bajarishni o‘rgatish;
- psixiatr kundalik amaliyotida ishlatiluvchi zamonaviy laborator va instrumental tekshirish natijalarini tahlil qilishni o‘rganishni rivojlantirish;

- psixiatriya tez yordam holatlari bilan bog‘lik bo‘lgan holat va kasalliklarida zamonaviy darajada yuqori malakali yordam ko‘rsatishni rivojlantirish;
- ruhiy kasalliklari bor bo‘lgan bemorlarda ijtimoiy hamda mehnat reabilitatsiya tadbirlar majmuasini o‘tkazish bo‘yicha bilimlarni rivojlantirish;
- ruhiy kasalliklarni tarqalishini kamaytirish bo‘yicha chora tadbirlarini amalga oshirishni o‘rganish.

2.3. Modul bo‘yicha talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalariga qo‘yiladigan talablar:

Talaba:

- aholiga psixiatrik yordamni tashkil qilishning tamoyillari, kasalxona va undan tashqarida bo‘lgan psixiatrik yordami;
  - **umumiy psixiatriyaning ilmiy asoslari;**
  - psixiatriyaning dolzarb muammolari;
  - ruhiy kasalliklarning nozologik shakllari va ularning belgilanishi;
  - tibbiy hujjatlarni to‘g‘ri olib borish;
  - psixiatriyaning qonun-qoidalarini;
  - sezgi va idrokning neyrofiziologik mexanizmlarini, sezgi va idrok buzilishlarining simptomlarini, patofiziologik asoslarini, patogenezing zamonaviy nazariyalarini; zamonaviy tashxis va davolash usullarini;
  - diqqatning neyrofiziologik mexanizmlarini, diqqat buzilishi simptomlarini, diqqat buzilishlarining patofiziologik asoslarini va patogenezing zamonaviy nazariyalarini;
  - xotiraning neyrofiziologik mexanizmlarini, xotira buzilishi simptomlarini, xotira buzilishlarining patofiziologik asoslarini, zamonaviy tashxis va davolash usullarini;
  - fikrlash va nutqning neyrofiziologik mexanizmlarini, assotsiativ jarayonning buzilishini; vasvasa, o‘ta qimmatli g‘oyalar simptomlarini, fikrlashning tezligi, tuzilishi va mazmun jihatidan buzilish simptomlarini, fikrlash va nutq buzilishlari patogenezing zamonaviy nazariyalarini va tekshirish usullarini;
  - xususiy psixiatriyaning ilmiy asoslari;
  - ruhiy va narkologik bemorlarni davolash usullari;
  - ruhiy va narkologik bemorlarni reabilitatsiya usullari;
  - psixoterapiya usullari **haqida tasavvurga ega bo‘lishi;**
  - shizofreniya etiologiyasi va patogenezing zamonaviy nazariyalarini, tasnifini, kechish turlarini, qiyosiy tashxisini, hamma turlarini zamonaviy davolash va profilaktika usullarini;
  - affektiv kasalliklarning etiologiyasi va patogenezing zamonaviy nazariyalarini, klinik ko‘rinishini, kechishini, qiyosiy tashxisini, affektiv kasalliklarni zamonaviy davolash va profilaktika usullarini;
  - shizoaffektiv psixozning etiologiyasi va patogenezing zamonaviy nazariyalarini, tasnifini, kechish turlarini, qiyosiy tashxisini, hamma turlarini zamonaviy davolash va profilaktika usullarini;

– keksa yoshdagi funksional psixozlarning etiologiyasi va patogenezining zamonaviy nazariyalarini, tasnifini, kechish turlarini, qiyosiy tashxisini, hamma turlarini zamonaviy davolash va profilaktika usullarini;

– epilepsiya kasalligining etiologiyasi va patogenezining zamonaviy nazariyalarini, klinik ko‘rinishini, kechish turlarini, qiyosiy tashxisini, zamonaviy davolash va profilaktika usullarini;

– ruhiy rivojlanish buzilishlarining etiologiyasi va patogenezining zamonaviy nazariyalarini, klinik belgilarini, tasnifini, dinamikasini, qiyosiy tashxisini, zamonaviy davolash va profilaktika usullarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;***

– ruhiy mehnat ekspertizasini o‘tkazish;

– ruhiy bemorlarning sud-psixiatrik ekspertizasini o‘tkazish;

– ruhiy bemorlarning harbiy-tibbiy ekspertizasini o‘tkazish;

– psixoprofilaktika va psixogigiena usullarini qo‘llash ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi zarur.***

Magistratura ixtisosligiga qo‘yiladigan muayyan talablar kadrlar buyurtmachilarining talablari va ushbu mutaxassislik bo‘yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari hisobga olingan holda oliy ta‘lim muassasasi tomonidan belgilanadi.

3. Asosiy qism

3.1. Moduldagi amaliy (seminar, laboratoriya) mashg‘ulotlari mavzulari, tashkil etish bo‘yicha umumiy ko‘rsatma va tavsiyalar:

Umumiy psixiatriya:

Shilqim holatlar. Mavhum shilqimlar (shilqim sanash, unumsiz o‘ylash, shilqim reproduksiyalar). Shakllangan shilqimlar (fobiyalar, xavotirlar, esdaliklar, haqoratli fikrlar, xohishlar va harakatlar).

Hissiyot buzilishlari. Affekt. Nafs. Kayfiyat. Situativ reaksiyalar. Kayfiyat buzilishlari. Apatiya. Gipotimiya. Eyforiya. Sarosimalik. Vahima. Qo‘rquv. Vasvasali kayfiyat. Emotsional reaksiyalarning buzilishi. Emotsional portlovchanlik, botqoqlik, monotonlik, qo‘pollik, utmaslik, emotsional rezonansning yo‘qolishi. Paratimiya. Emotsional paradoksallik. Emotsional ikkilanish. Patologik affekt. Ekspressiv harakatlarning buzilishi. Amimiya. Gipomimiya. Giperimimiya. Paramimiya.

Iroda, xulq buzilishlari. Maslou nazariyasi. Faollik buzilishi. Abuliya. Giperbuliya. Intilish buzilishlari. Dromomaniya. Dipsomaniya. Piromaniya. Kleptomaniya. Instinktlar buzilishlari. Suitsid. Parabuliya. Psixomotor buzilishlar. Negativizm. Akineziya. Stupor. Exopraksiya. Stereotip harakatlar.

Psixopatologik sindromlar. Sindromogenez. Pozitiv va negativ simptomlar. Nevrotik sindromlar. Astenik, obsessiv, isterik sindromlar. Geboid sindrom.

Affektiv sindromlar. Depressiv sindrom. Gipotimik depressiya. Adinamik depressiya. Sergap depressiya. Nevrotik depressiya. Yashirin depressiya.

Senestopatik, ipoxondrik depressiya. Jilosiz depressiya. Depressiyaning psixotik darajasidagi buzilishlar. Depressiv-paranoid sindrom. Ipoxondrik vasvasa. Kotar sindromi. Depressiv stupor. Depressiv ajitatsiya. Maniakal sindrom. Xushchaqchaq maniya. G'azabli maniya. Chalkashgan maniya. Vasvasali maniya. Tormozlashgan maniya. Maynaboz maniya. Depersonalizatsiya va derealizatsiya. Sarosimalik.

Gallyusinator-vasvasali sindromlar. Gallyusinoz. O'tkir va surunkali gallyusinozlar. Gallyusinator vasvasa. Illyuzor gallyusinoz. O'tkir va surunkali paranoyal sindrom. Paranoid sindrom. Paranoid sindromning vasvasali va gallyusinator turlari. Ruhiiy avtomatizmlar. Sensor, motor, ideator avtomatizmlar. Kandinskiy-Klerambo sindromi. Kapgra sindromi. Parafren sindrom. Affektiv-paranoid sindrom.

Harakat buzilishlar. Substupor. Stupor. Retseptor stupor. Bo'sh stupor. Lyusid stupor. Effektor stupor. Psixogen, depressiv, gallyusinator, epileptik, maniakal stupor. Katatonik sindrom. Dyupre simptomi. Negativizm. Mutizm. Katalepsiya. Negativistik stupor. Dong qotib qolish bilan stupor. Katatonik qo'zg'alish. Gebefrenik sindrom.

Ong buzilish sindromlari. Gangib qolish. Obnubilyatsiya. Somnolensiya. Koma. Apallik sindrom. Akinetik sindrom. Deliriy. Klassik, abortiv, lyusid, professional deliriy. Oneyroid. Amensiya. Namozshomsimon xiralash. Namozshomsimon xiralashning psixotik va oddiy turlari.

Tutqanoqlar. Generallashgan, parsial, kichik, katta, polimorf, sensor, motor, visseral, gemikonvulsiv, diensefal turlari. Prodormal davri. Aura. Epileptik status. Absans. Ambulator avtomatizmlar. Somnambulizm. Fuga. Trans. Paroksizmal psixozlar. Epileptiform tutqanoqlar.

Xususiy psixiatriya:

Endogen-organik kasalliklar. Epilepsiya. Fokal, generallashgan epilepsiya. Grand mal. Petit mal. Tutqanoqlarning psixik ekvivalentlari. Epileptik status. Epileptik psixozlar. Epileptik aqli zaiflik va shaxs o'zgarishlari.

Bosh miya birlamchi degenerativ (atrofik) kasalliklari. Alsgeymer, Pik, Parkinson, Gentington kasalliklari.

Keksa yoshdagi ayrim psixozlar. O'tkir psixozlar. Surunkali gallyusinozlar.

Bosh miya qon tomir yetishmovchiligidagi ruhiy buzilishlar. Vaqtincha va turg'un ekzogen-organik ruhiy buzilishlar. Qon-tomir yetishmovchiligidagi demensiya. Endoform ruhiy buzilishlar.

Bosh miyaning irsiy moyillik bilan organik kasalliklari. Mioklonus epilepsiya. Gepatotserebral distrofiya. Ikkilangan atetoz. Miotonik distrofiya. Gallervorden-Shpats sindromi. Surunkali zo'rayib kechuvchi irsiy ataksiya. Irsiy leykodistrofiya. Pelitseus-Mersbaxer kasalligi. Amavrotik idiotiya.

Ekzogen-organik kasalliklar. Bosh miya jarohatidagi ruhiy buzilishlar. Ong buzilishlar sindromi. Affektiv buzilishlar. Chegaraviy ruhiy buzilishlar. Ruhiiy faoliyatning pasayishi.

Bosh miya o'smalaridagi ruhiy buzilishlar. Tranzitor ruhiy buzilishlar. Turg'un ruhiy buzilishlar. O'tkir postoperatsion davrdagi psixozlar.

Ilmiy-tadqiqot metodologiyasi:

Pedagogik tadqiqot.

Ilmiy-tadqiqotda innovatsiya va novatsiyalar. Innovatsiya tushunchasi va uning tahlili. Ilmiy-tadqiqot faoliyatida ratsionallik va irratsionallik. Ilmiy- tadqiqotning amaliy asoslari. Asosiy metodologik yondashuvlar va tamoyillar. Uslub, metodologiya va uslubiyot tushunchalari.

Hozirgi zamon metodologiyasi: kumatoid, keys stadis, abduksiya. Evristika yangi metodologik tamoyil. Fundamental tadqiqotlar. Amaliy tadqiqotlar. Innovatsion tadqiqotlar.

Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat:

Pedagogik texnologiya, pedagogik jarayonni tashkil etish va samarali boshqarish asosidagi pedagogik texnologiya; rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyalari, tanqidiy fikrlashni rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyalari; tarbiya texnologiyasi; pedagogik mahorat va uning o'qituvchi faoliyatida tutgan o'rni; pedagogik fikr tarixi va maktab amaliyotida o'qituvchi mahorati;

Amaliy mashg'ulotlarning rejasi.

1-amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixoterapiya usullari.

1. Suhbat o'tkazish ko'nikmalari.
2. Shifokor va bemor.
3. Kognitiv-xulk psixoterapiyasi.
4. Psixoanaliz.

2- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixoterapiya usullari.

1. Geshtalt-terapiya.
2. Psixodrama.

3- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixoterapiya usullari.

1. Gipnoz.
2. Suggestiv psixoterapiya.
3. Ratsional psixoterapiya.

4- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixoprofilaktika va psixogigiena vazifalari.

1. Shifokor va bemor muloqoti.
2. Psixik tarbiya.
3. Ruhliy buzilishlarning korreksiyasi.

5- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ruhiy bemorlarni parvarishlash, depressiv, kuzatuv ostidagi, tinch va tuzalayotgan bemorlarni parvarishlash.

1. Birinchi yordamni ko'rsatish.
2. Gospitalizatsiya uchun ko'rsatmalar.
3. Psixiatriyadagi shoshilinch holatlar.

6- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatrik tartib.

1. Ruhiy shifoxonasidagi tartib.
2. Bo'limdagi tartib.
3. Bemorlarning xaq-xuquqlari.

7- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ekzogen ruhiy kasalliklari.

1. Alkogolizm.
2. Oddiy mastlikni o'zgargan shakllari.
3. Patologik mastlik.

8- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ekzogen ruhiy kasalliklari. Surunkali alkogolizm. Alkogol psixozlar.

1. Surunkali alkogolizm.
2. Alkogol psixozlar.

9- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ekzogen ruhiy kasalliklari.

1. Alkogolizm va shizofreniya.
2. Alkogolizm va shaxs buzilishlari.
3. Alkogolizm va epilepsiya..

10- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ekzogen ruhiy kasalliklari.

1. O'tkir alkogol psixozlar.
2. Deliriy.
3. Reduksiyalangan deliriy.

11- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ekzogen ruhiy kasalliklari.

1. Atipik deliriy.
2. Og'ir deliriy.
3. Gallyusinoz.

12- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ekzogen ruhiy kasalliklari.

1. Surunkali alkogol psixozlar.
2. Rashk vasvasasi.
3. Paranoid.

13- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ekzogen ruhiy kasalliklari.

1. Alkogol ensefalopatiyalar.
2. Gaye-Vernike ensefalopatiyasi.
3. Korsakov psixoz.
4. Alkogol psevdoparalich.

14- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Narkomanlarning psixologik xususiyatlari.
2. Narkomaniyaning hujayra va neyroqumoral patogenetik mexanizmlari.

15- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Bosh miyaning mustahkamlash tizimi va narkotiklar.
2. Narkomaniyalarning shakllari.
3. Ruhiy va jismoniy qaramlik sindromlari.

16- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Bosh miyaning mustahkamlash tizimi va narkotiklar.
2. Narkomaniyalarning shakllari.
3. Ruhiy va jismoniy qaramlik sindromlari.

17- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Opioid qaramlik
2. Davolash
3. Profilaktika

18- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Kanaboid qaramlik.
2. Davolash
3. Profilaktika

19- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Sedativ va uyqu vositalariga qaramlik.
2. Tinchlantiruvchi vositalariga qaramlik.

20- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Toksikomaniya.
2. Analgetik va antigistamin dorilarga qaramlik.

21- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Kokain va boshqa stimulyatorlarga qaramlik.
2. Davolash
3. Profilaktika

22- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Efedronli narkomaniya.
2. Davolash
3. Profilaktika

23- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Gallyusinogenli narkomaniya.
2. Davolash
3. Profilaktika

24- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Chekish.
2. Nikotinga qaramlik.

25- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Polinarkomaniya.
2. Davolash
3. Profilaktika

26- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Narkomaniya va toksikomaniyalar.

1. Narkologiyada shoshilinch holatlar.
2. Davolash
3. Profilaktika

27 amaliy mashg‘ulotning rejasi.

Mavzu: Simptomatik psixozlar.

1. O‘tkir simptomatik psixozlar.
2. Cho‘zilgan simptomatik psixozlar.

28-amaliy mashg‘ulotning rejasi.

Mavzu: Simptomatik psixozlar.

1. Somatik kasalliklarida ruhiy buzilishlar.
2. Davolash
3. Profilaktika

29-amaliy mashg‘ulotning rejasi.

Mavzu: Simptomatik psixozlar.

1. Yurak yetishmovchiligi,
2. miokard infarkti

30-amaliy mashg‘ulotning rejasi.

Mavzu: Simptomatik psixozlar.

1. Revmatizm
2. endokardit

31-amaliy mashg‘ulotning rejasi.

Mavzu: Simptomatik psixozlar.

1. Anemiya
2. pellagra

32-amaliy mashg‘ulotning rejasi.

Mavzu: Simptomatik psixozlar.

1. Endokrin tizimning patologiyasi
2. qandli diabetdagi ruhiy buzilishlar.

33- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Simptomatik psixozlar.

1. Intoksikatsion psixozlar
2. Davolash
3. Profilaktika

34- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixosomatik buzilishlar.

1. Somatizatsiyalashgan ruhiy (somatoform) reaksiyalar.
2. Davolash
3. Profilaktika

35- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixosomatik buzilishlar.

1. Psixogen reaksiyalar (nozogeniya).
2. Shifokorning taktikasi.
3. Davolash
4. Profilaktika

36- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixosomatik buzilishlar.

1. Simptomatik labillik.
2. Ekzogen reaksiyalar.

37- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixogen ruhiy kasalliklar.

1. Reaktiv psixozlar.
2. Affektiv-shok reaksiya.

38- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixogen ruhiy kasalliklar.

1. Isterik psixoz.
2. Klinikasi.
3. Xavfligi.

39- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixogen ruhiy kasalliklar.

1. Psixogen depressiya.
2. Posttravmatik stress sindromi.

40- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixogen ruhiy kasalliklar.

1. Psixogen maniya.
2. Psixogen paranoid.

2 semestr

1- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Chegaraviy ruhiy buzilishlar.

1. Nevrotik buzilishlar (nevrozlar).
2. Vahima-fobik (obsessiv-kompulsiv) buzilishlar.

2- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Chegaraviy ruhiy buzilishlar.

1. Isterik (konversion) buzilishlar.
2. Sindromlari.
3. Kechishi.
4. Natijasi.
5. Tashxislash.
6. Qiyosiy tashxis.
7. Davolash va rehabilitatsiya choralari.

3- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Chegaraviy ruhiy buzilishlar.

1. Nevrasteniya.
2. Sindromlari.
3. Kechishi.
4. Natijasi.
5. Tashxislash.
6. Qiyosiy tashxis.
7. Davolash va rehabilitatsiya choralari.

4- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Chegaraviy ruhiy buzilishlar.

1. Shaxs buzilishlari (psixopatiya).
2. Sindromlari.
3. Kechishi.
4. Natijasi.
5. Tashxislash.
6. Qiyosiy tashxis.
7. Davolash va rehabilitatsiya choralari.

5- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Chegaraviy ruhiy buzilishlar

1. Paranoid shaxs buzilishlari.
2. shizoid shaxs buzilishlari
3. dissotsial shaxs buzilishlari
4. emotsional o‘zgaruvchan shaxs buzilishlari

6- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Chegaraviy ruhiy buzilishlar

1. Isterik shaxs buzilishlari.
2. Xavotirli shaxs buzilishlari.
3. anakastli shaxs buzilishlari.
4. qaramli shaxs buzilishlari.

7- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Chegaraviy ruhiy buzilishlar.

1. Psixopatiyalarning dinamikasi.
2. Kompensatsiya va dekompensatsiya.

8- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ruhiy rivojlanish buzilishlari.

1. Ruhiy rivojlanishning bosqichlari.
2. Dizontogenez.

9- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ruhiy rivojlanish buzilishlari.

1. Aqli zaiflik.
2. Ruhiy rivojlanishning kechikishlari (chegaraviy, parsial).

10- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ruhiy rivojlanish buzilishlari.

1. Autistik buzilishlar.
2. Kanner sindromi
3. Asperger sindromi
4. Ret sindromi.

11- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ruhiy rivojlanish buzilishlari.

1. Parautistik buzilishlar.
2. Infantilizm.

12- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Ruhiy rivojlanish buzilishlari.

1. Akseleratsiya.
2. Somatopatiya.

13- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatriyada shoshilinch holatlar.

1. Psixomotor qo'zg'alish.
2. Kechishi.
3. Natijasi.

4. Tashxislash.
5. Qiyosiy tashxis.
6. Davolash va reabilitatsiya choralari

14- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatriyada shoshilinch holatlar.

1. Suitsidal xulq.
2. Kechishi.
3. Natijasi.
4. Tashxislash.
5. Qiyosiy tashxis.
6. Davolash va reabilitatsiya choralari

15- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatriyada shoshilinch holatlar.

1. Ovqatlanishdan bosh tortish.
2. Kechishi.
3. Natijasi.
4. Tashxislash.
5. Qiyosiy tashxis.
6. Davolash va reabilitatsiya choralari

16- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatriyada shoshilinch holatlar.

1. Og'ir deliriy.
2. Klinik xususiyatlari.
3. Kechishi.
4. Natijasi.
5. Tashxislash.
6. Qiyosiy tashxis.
7. Davolash va reabilitatsiya choralari

17- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatriyada shoshilinch holatlar.

1. Epileptik status.
2. Kechishi.
3. Natijasi.
4. Tashxislash.
5. Qiyosiy tashxis.
6. Davolash va reabilitatsiya choralari

18- amaliy mashg'ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatriyada shoshilinch holatlar.

1. Febril shizofreniya.

2. Klinik xususiyatlari.
3. Kechishi.
4. Natijasi.
5. Tashxislash.
6. Qiyosiy tashxis.
7. Davolash va reabilitatsiya choralari

19- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatriyada shoshilinch holatlar.

1. Neyroleptik sindrom.
2. Kechishi.
3. Natijasi.
4. Tashxislash.
5. Qiyosiy tashxis.
6. Davolash va reabilitatsiya choralari

20- amaliy mashg‘ulotning rejasi

Mavzu: Psixiatriyada shoshilinch holatlar.

1. Psixotrop moddalar bilan zaharlanish.
  2. Kechishi.
  3. Natijasi.
  4. Tashxislash.
  5. Qiyosiy tashxis.
1. Davolash va reabilitatsiya choralari

Ilmiy tadqiqot ishi (tematik rotatsiya)

Ilmiy tadqiqot ishi (tematik rotatsiya) ixtisoslashgan psixiatriya bo‘limlarida, shu bilan birga statsionarning qabul bo‘limi, tez yordam bo‘limi, yordamchi tashxis bo‘limlarida (kabinetlar) 1-ShPND va 2-ShPND da trener boshchiligida olib borilib, kerakli davolash va diagnostik muolajalar bajarilishi o‘rgatiladi. Tibbiy hujjatlar to‘ldiriladi, amaliy ko‘nikmalar bir qismi navbatchilik vaqtida o‘zlashtiriladi. Birinchi yil navbatchilik trener yoki bo‘limdagi navbatchi shifokor nazorati ostida bo‘ladi, ikkinchi yil mustaqil navbatchilik rejalashtiriladi.

5 semestr

1. Tematik rotatsiya: Psixogen ruhiy kasalliklar. Reaktiv psixozlar.

Rotatsiyaning maqsadi Reaktiv psixozlar bilan kasallangan bemorlarni tashxislash va davolash, oldini olish ko‘nikmalariga ega bo‘lish.

Talaba-magistrant quyidagilarni bajara olishi zarur:

– reaktiv psixozlar bilan kasallangan bemorlarni so‘rab-surishtirish, ruhiy statusini baholash va ko‘zdan kechirish;

- klinik, eksperimental psixologik va instrumental-laborator tekshiruv natijalarini tahlil qilish;
- reaktiv psixozlar bilan bemorlarni qiyosiy tashxislash;
- reaktiv psixozlar bilan kasallangan bemorlarda davolash, reabilitatsiya va profilaktika choralarini o‘tkazish;
- reaktiv psixozlarda uchraydigan shoshilinch holatlarni bartaraf etish;
- reaktiv psixozlar bilan bemorlarni sud-narkologik ekspertizasini o‘tkazish;
- zarur tibbiy hujjatlarni to‘la hajmda olib borish.

1. Tematik rotatsiya: Psixogen ruhiy kasalliklar . Affektiv-shok reaksiya. Isterik psixoz.

Rotatsiyaning maqsadi: *isterik psixoz* bilan kasallangan bemorlarni tashxislash va davolash, oldini olish ko‘nikmalariga ega bo‘lish.

Talaba-magistrant quyidagilarni bajara olishi zarur:

- isterik psixoz bilan kasallangan bemorlarni so‘rab-surishtirish, ruhiy statusini baholash va ko‘zdan kechirish;
- klinik, eksperimental psixologik va instrumental-laborator tekshiruv natijalarini tahlil qilish;
- isterik psixozlar qiyosiy tashxislash;
- reabilitatsion potensialni aniqlash;
- isterik psixozlarda uchraydigan shoshilinch holatlarni bartaraf etish;
- isterik psixoz bilan kasallangan bemorlarda davolash va reabilitatsiya choralarini o‘tkazish;
- isterik psixozda psixoterapevtik usullarni qo‘llash;
- zarur tibbiy hujjatlarni to‘la hajmda olib borish.

Amaliy mashg‘ulotlarni (rotatsiyalar) tashkil etish bo‘yicha kafedra professor-o‘qituvchilari tomonidan ko‘rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Nazariy mashg‘ulotlarda olgan bilim va ko‘nikmalarni bemorlarni qabul qilish, ko‘rish, kuzatish va olib borish orqali mustahkamlaydilar hamda yanada boyitadilar. Bunga moderatorlar, trenerlar, shifokorlar boshchiligida tibbiy yordam ko‘rsatish va mustaqil ishlash yo‘li bilan erishiladi. Mustaqil ishlashda darsliklarni, o‘quv qo‘llanmalarni, uslubiy qo‘llanmalarni, tarqatma va ko‘rgazmali ashyolardan foydalanish ahamiyati kattadir.

Ilmiy pedagogik ishi bo‘yicha mashg‘ulotlarning rejasi.

5 semestr

Pedagogik mahoratning o‘qituvchi faoliyatida tutgan o‘rni.
 Pedagogik fikr tarixi va maktab amaliyotida o‘qituvchi mahorati.
 O‘qituvchi faoliyatida pedagogik qobiliyat.
 O‘qituvchi faoliyatida muloqot madaniyati.
 Muloqot psixologiyasi.
 Pedagogik takt.
 Pedagog odobi.

Pedagogik nizolar.
Pedagogik nizolarni bartaraf etish texnologiyasi.
Pedagogik texnika haqida tushuncha.
Pedagogik texnikani shakllantirish usullari.

6 semestr

Sharq va G'arb mutafakkirlarining ijodga oid qarashlari.
Ilmiy-tadqiqotning xossalari.
Texnikaviy tadqiqot.
Badiiy ijod bilan bog'liq ilmiy-tadqiqot.
Pedagogik tadqiqot.
Hozirgi zamon metodologiyasi.
Kumatoid.
Keys stadi.
Abduksiya.
Evratika yangi metodologik tamoyil.

O'zlashtirish nazorati

TALABANING BILIMLARINI BAHOLASH

Mazkur dastur O'zbekiston Respublikasining Oliy va O'rta maxsus ta'lim vazirligining 20.08.04 yilda chiqqan 388 sonli buyrug'iga asosan va shu buyruqqa muvofiq ishlab chiqilgan.

Reyting tizimi magistraturaning o'quv dasturini ta'lim olayotgan magistrantlarning bilimlarini differensiallashgan tarzda va ob'ektiv baholash imkonini beruvchi zamonaviy va adekvat nazorat usulidir.

Magistratura talabani baholashni aniqlashda uni davomati, darslardagi faolligi, muolajalarda qatnashishi, seminarlarga tayyorgarlik darajasi, konspektlari to'liqligi inobatga olinadi. Adabiyotlar bilan ishlashi, klinik konferensiyalarga qatnashishi, amaliy darslarni olib borishi, o'quv-metodik material tayyorlashi, ilmiy izlanish ishlarini olib borishi hisobga olinadi.

Magistratura talabasini o'zlashtirishi uzviy ravishda xar oyda quyidagi shakllarda olib boriladi:

1 bosqich – joriy baholash (JB).

2 bosqich - oraliq baholash (OB).

3 bosqich – yakuniy baholash (YaB).

Talabani umumiy bahosi (UB) $50\% JB + 20\% OB + 30\% YaB$ lardan iborat.

Bu nazorat bosqichlarining xar biri 100 balldan baholanadi.

Xar oyda tuplangan umumiy baholar jamlab, o'rtacha ko'rsatkichi magistratura talabasining reyting daftariga qo'yiladi.

Magistrantni kursdan kursga o'tkazishda uni bir o'quv yili mobaynida to'plagan umumiy reyting bali hisobga olinadi. Kursga o'tish rektor buyrug'iga asosan amalga oshiriladi.

Fanning umumiy metodologik bloki ON (xar bir programma mavzusining tugaganidan so'ng) va YaN turida baholanadi.

Mutaxassislik bo'yicha teoretik qism JN ko'rinishida, seminar darslarda og'zaki javob berish bilan o'tkaziladi, YaN test nazoratini yozma shaklda akademiyaning test markazida o'tqaziladi.

Nazariy bilimlar:

I. Magistratura talabasi reytingi seminar kuratori tomonidan seminarga qatnashgan barcha ishtirokchilarga joriy baholash sifatida baholar qo'yiladi va u quyidagi qismlardan iborat:

-seminarda so'zga chiqqanlik bahosidan;

-faolligi uchun (1so'zga chiqish – qoniqarli deb baholanadi, 2 so'zga chiqish yaxshi deb baholanadi, 3 so'zga chiqish - a'lo deb baholanadi). Agar seminar qatnashchisi so'zga chiqmasa, unga 55% kam ball qo'yiladi. Baholar jurnalga qismlar ball ko'rinishida qo'yiladi. Seminar qatnashchisini bilimlarini baholash uchun kompyuterli dasturlardan foydalaniladi (seminardan keyingi kuni test o'tkaziladi).

Natija quyidagicha baholanadi:

86-100 - a'lo

71-85 - yaxshi

55-79 - qoniqarli

55% dan past qoniqarsiz.

Hamma uchta baholar jurnalda qayd qilinadi (masalan 86\71\74).

II. Dasturning ma'lum bo'limi yakunlangandan keyin oraliq nazorat o'tkaziladi.

III. Oyning oxirida yakuniy nazorat o'tkaziladi va umumiy bahosi hisoblanadi.

IV. Keyingi o'quv yiliga o'tkazilishning mezoni bo'lib, maksimal balning 55%dan ko'proq ball yiqqanlik hisoblanadi, undan kam ball yiqqan magistratura talabasi safidan chiqariladi.

Amaliy ko'nikmalar:

Supervizor magistrantning ushbu rotatsiya davomida o'zlashtirgan nazariy bilimlarini baholaydi. Talabalar har kuni bajarilgan amaliy ko'nikmalar haqida protokol shaklida hisobot tuzadi. Har bir rotatsiya kuniga joriy nazorat bahosi qo'yiladi. Rotatsiyaning ma'lum bo'limi yakunlangandan keyin oraliq nazorat o'tkaziladi. Har bir rotatsiyaning yakunida dastur direktori va kafedraning o'qituvchilaridan iborat komissiya magistratura talabasining olgan bilim va ko'nikmalarini sinagan xolda imtihon o'tkazadi va umumiy baho qo'yiladi. Talabaning umumiy bahosi (UB) 50% JB + 20% OB + 30% YaBlardan iborat.

Shunday qilib, har bir amaliy rotatsiyaning yakunida to'rtta bahoga ega bo'ladi: supervizor tomonidan qo'yilgan joriy baho, oraliq baho, komissiya tomonidan qo'yilgan nazariy bilimi va egallagan amaliy ko'nikmasi uchun yakuniy baho va umumiy baho (masalan, 86\86\86\86). Olingan umumiy baho talabaning yakuniy reytingini hisoblaganda e'tiborga olinadi.

Har bir rotatsiya tugagandan so'ng magistratura talabasi rotatsiya davomida bajarilgan amaliy ko'nikmalari haqida hisobot topshiradi va supervizor tomonidan talabaga tavsifnoma beriladi.

Kasbiy bilimlardan tashqari, magistrant bemor va vrach o'rtasida uyg'unlashgan munosabatlarni o'rnatish kabi insoniy sifatlarga xam ega bo'lmog'i kerak. Bu munosabatlar hurmat, dardkashlik, kasbiy mahoratdan iborat. Bunday xususiyatlar

butun o'quv dasturi davomida mavjud bo'lishi va magistrantning tavsifnomasida yoritilib o'tishi lozim.

Ilmiy-pedagogik ish xar oyda JB ko'rinishida baholanadi.

YaB quyidagi semestrlar yakunida quyidagilarni o'z ichiga oladi:

I semestrda – referatlar, testlar yozish: maks. ball –100;

II semestrda – yangi davolash yoki tashxislash uslubi bo'yicha prezentatsiya tayarlash: maks. ball- 100;

III semestrda - keys uslubiyoti bo'yicha klinik vaziyatni ishlab chiqish: maks.ball 100;

IV semestr yakunida - o'quv-uslubiy qo'llanmasini ishlab chiqish: maks. ball –100,

V semestr yakunida – yangi pedagogik uslubiyotlarini qo'llab ochiq dars o'tkazish: maks. ball –100.

Magistrlik dissertatsiyani tayyorlash talabani shaxsiy kalendar ish rejasi bo'yicha amalga oshiriladi. Xar oyda JB ko'rinishida baholanadi. Oyning oxirida bajarilgan ish haqida talaba hisobot topshiriladi.

I semestr – tanlagan mavzu bo'yicha bibliografiya va axborot resurslar, kutubxona fondlari va elektron resurslari bilan tanishish. Muammoni o'rganish, yangilik alomatlarini, tadqiqot dolzarbligini aks ettirish. Ishchi gipotezani surish va shakllantirish tegishli adabiyotlarni yig'ish va tahlil qilish.(ilmiy loyihaning mavzusiga mos xolda).

II semestr – maqsad, vazifalar, tadqiqot usullarini tanlash va asoslamoq. Tajriba sinovlarni o'tkazish, materiallarni yig'ish.

III semestr- Ma'lumotlarni umumlashtirish, solishtirish, tahlil qilish, interpretatsiyasini o'tkazish.

IV semestr – dissertatsiyaning asosiy qismini tugagan deb bilish. Qushimcha ma'lumotlarni yig'ish. Xulosalar va takliflarni shakllantirish.

V semestr – Olg'a surilgan gipotezani xulosalar bilan solishtirish. Dissertatsiya ishini dastlabki himoyasini kafedrada o'tish. Dastlabki himoyada berilgan taklif va tavsiyalarni dissertatsiya ishiga kiritish. Rasmiy himoya uchun tegishli hujjatlarni tayyorlash va topshirish.

VI semestr – ilmiy loyihaning kafedralararo va rasmiy himoyasi.

Yakuniy nazorat har semestrda bajarilgan ilmiy loyiha oldindan kafedra majlisida muhokama qilingan xolda (protokol tuziladi), yarim yillik va yillik attestatsiyalarda attestatsion komissiyaga taqdim etiladi. VI semestrda ilmiy loyihaning aprobatsiyasi (baholangan tarzda) o'tkaziladi. Maksimal ball – 100.

VI semestr yakunida davlat attestatsiyasida ilmiy loyihani himoyasi bo'lib o'tadi va akademiya rektori buyrug'iga ko'ra tuzilgan maxsus komissiya tomonidan baholanadi.

XULOSA

Semestr davomida magistratura talabalari tomonidan JB, OB, YaB va UB ko'rinishida to'plangan ballar kafedraning o'quv jurnalida qayd etiladi.

Xar bir talaba uchun YaB o'tkazish uchun magistratura dekanatida quyidagilar taqdim etiladi:

1. Magistrantning kundalik protokollari solingan papka.

2. O‘quv rejasining bo‘limlari bo‘yicha UB natijalari ballar va ularga mos keladigan foizlarda ko‘rsatilgan protokol va dastur direktorining imzosi, kafedra mudirining imzosi xam qayd qilingan bo‘lishi kerak.

Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Клинические разборы в психиатрической практике / Под ред. Проф. А.Г. Гофмана. - М.: МЕДпресс - информ, 2006. – 704 с.
2. Морозов В.М. Избранные труды. – М.: Медиа медика, 2007. – 292 с.
3. Психиатрия: национальное руководство / под ред. Т.Б. Дмитриевой, В.Н. Краснова, Н.Г. Незнанова, В.Я. Семке, А.С. Тиганова. – М.: ГЭОТАР – Медиа, 2009. – 1000с
4. Рациональная фармакотерапия в психиатрической практике: руководство для практикующих врачей / Под общ. ред. Ю. А. Александровского, Н. Г. Незнанова. — Москва: Литтерра, 2014. — 1080 с.
5. Снежневский А.В. Общая психопатология: Курс лекций. М.: МЕДпресс- информ, 2008. – 208с.
6. Стандарты ведения больных. Клинические рекомендации. ИГ "ГЭОТАР-Медия, 2008.
7. Шамсиев Э.С., Турсунходжаева Л.А., «Психотерапия»-Т.:2011.
8. Introductory textbook of psychiatry / Donald W. Black, Nancy C. Andreasen.— Sixth edition. 760 p..
9. Oxford Textbook of Psychiatry / Gelder M., Gath D., Mayou R. – Second edition. 300 p..

Qo‘shimcha adabiyotlar.

10. Алимов Х.А, Алимов У.Х., “Психиатрия клиникасининг мукаддимаси” Ташкент 1997.
11. Мурталибов Ш.А с соавт. “Психиатрия маълумотнома” 1993.
12. Ходжаева Н.И., Шоюсупова А.У., «Психиатрия» Ташкент 2010.
13. Coeytaux A., Jallon P., Morabia A. Incidence of status epilepticus in French-speaking Switzerland: (EPISTAR). Neurology 2000;55:693–97.
14. Franken I.H., Hendriks V.M., Stam C.J., Van den Brink W. A role for dopamine in the processing of drug cues in heroin dependent patients // Eur. Neuropsychopharmacol. – 2004. – Vol. 14 (6). – P. 503–508.
15. Knake S., Rosenow F., Vescovi M. et al. Incidence of status epilepticus in adults in Germany: prospective, population-based study. Epilepsia 2001;42:714–18
16. Maher A.R., Maglione M., Bagley S. et al. Efficacy and comparative effectiveness of atypical antipsychotic medications for off-label uses in adults: a systematic review and meta-analysis // JAMA. – 2011. – Vol. 306 (12). – P. 359—1369.

17. Mann K. Pharmacotherapy of alcohol dependence: a review of the clinical data // CNS-Drugs. – 2004. – Vol. 18 (8). – P. 485–504.

18. Wachtel S.R., Ortengren A., de Wit H. The effects of acute haloperidol or risperidone on subjective responses to methamphetamine in healthy volunteers // Drug-Alcohol Depend. – 2002. – Vol. 68 (1). – P. 23–33.

Internet saytlari

19. <http://www.neuroleptic.ru>
20. <http://www.psychiatry.ru/>
21. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
22. <http://psychiatr.ru/>
23. <http://www.psychiatrist.com/>
24. <http://www.repsych.ac.uk/>